Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

11. detsember 2024*

Vahekohtuklausel – Projektiga TTD.EU („European Quality Wines: Taste the Difference“) seotud toetusleping – Siseturul ja kolmandates riikides võetavad põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmed – Toetuslepingu täitmise peatamine – Pettusekahtlus teist toetuslepingut puudutavas kriminaalmenetluses – Lepinguline vastutus

Kohtuasjas T-440/22,

Unione Italiana Vini Servizi Soc. coop. arl (UIV Servizi), asukoht Milano (Itaalia), esindajad: advokaadid B. Bonafini, D. Rovetta ja V. Villante,

hageja,

versus

Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet (REA), esindajad: S. Payan-Lagrou ja V. Canetti, keda abistasid advokaadid D. Waelbroeck ja A. Duron,

kostja,

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president O. Porchia (ettekandja), kohtunikud M. Jaeger, L. Madise, P. Nihoul ja S. Verschuur,

kohtusekretär: ametnik P. Cullen,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 6. märtsi 2024. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades otsuse tegemise vajaduse äralangemise tuvastamise taotlust, mille esitas REA 10. septembril 2024,

arvestades otsust uuendada menetluse suuline osa,

arvestades hageja poolt 14. oktoobril 2024 Üldkohtu kantseleile esitatud seisukohti otsuse tegemise vajaduse äralangemise tuvastamise taotluse kohta,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades 21. oktoobri 2024. aasta otsuseid liita otsuse tegemise vajaduse äralangemise tuvastamise taotlus sisuliste küsimustega ja lõpetada menetluse suuline osa,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Hageja Unione Italiana Vini Servizi Soc. coop. arl (UIV Servizi) palub ELTL artikli 272 alusel esitatud hagis Üldkohtul esiteks tuvastada, et REA 2. mai 2022. aasta kirjas sisalduv otsus peatada projektiga „European Quality Wines: Taste the Difference – TTD.EU“ seotud toetuslepingu nr 874904 täitmine (edaspidi „täitmise peatamist kinnitav kiri“) on kehtetu, teiseks kohustada REAd lõpetama TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine ja kolmandaks mõista REA-lt tema kasuks välja hüvitis varalise ja mittevaralise kahju eest, mis talle selle tõttu väidetavalt tekkis.

Vaidluse taust

2 Hageja on Itaalia ühendus, kes esindab Itaalia veinisektori ettevõtjaid Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil alates 1895. aastast. Ta pakub veiniettevõtjatele mitmesuguseid teenuseid, sealhulgas nõustamisteenust seoses rahastamise ja Euroopa projektidega.

3 6. detsembril 2019 sõlmisid hageja koordinaatori ja toetusesaajana ning Hispaania ühendus Organización Interprofesional del Vino de España (OIVE) toetusesaajana Tarbija-, Tervise-, Põllumajandus- ja Toiduküsimuste Rakendusametiga (Chafea) toetuslepingu nr 874904 eesmärgiga viia ellu projekt „European Quality Wines: Taste the Difference – TTD.EU“, mille eesmärk oli edendada Itaalia ja Hispaania veine Hiina ja Ameerika Ühendriikide turul (edaspidi „toetusleping TTD.EU“). REA vastutab alates 1. aprillist 2021 Chafea meetmete rakendamise eest.

4 TTD.EU toetusleping kuulus 15. jaanuari 2019. aasta toetustaotluste esitamise kutse kohaldamisalasse, mille eesmärk oli anda siseturul ja kolmandates riikides vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1144/2014 (ELT 2019, C 18, lk 4) võetavatele põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmetele eraldatavaid toetusi.

5 TTD.EU toetuslepingu artikli 3 kohaselt kehtis see 36 kuud alates 1. märtsist 2020.

6 OIVE teatas 16. aprilli 2020. aasta kirjas hagejale, et soovib lõpetada oma osalemise TTD.EU toetuslepingus alates 1. märtsist 2020.

7 Hageja palus 29. mai 2020. aasta kirjas Chafeal esiteks koostada TTD.EU toetuslepingu lisa, et tuvastada selle lepingu ülesütlemine OIVE poolt, ning teiseks lisada toetusesaajaks Promotora d’Exportacions Catalanes SA (Prodeca). Kõnealune lepingu lisa sõlmiti Chafeaga 6. juulil 2020.

8 Ajavahemikul 24. aprillist kuni 1. novembrini 2020 ja 18. jaanuarist kuni 22. maini 2021 peatati projekt TTD.EU toetuslepingu artikli 35 alusel COVID-19 pandeemia tõttu.

9 2021. aasta veebruaris viis hageja lõpule toetuslepingu TTD.EU esemeks oleva projekti täiteorgani valimise, kes vastutab projekti eesmärkide saavutamiseks võetavate meetmete rakendamise eest. Selle projekti meetmete rakendamiseks sõlmiti leping Ópera Business Dreams SLUga.

10 Hageja teatas 28. juulil 2021 REA-le osalejate portaalis, et Guardia di Finanza di Milano (Milano finantspolitsei, Itaalia) oli korraldanud tema juures 27. mail 2021 auditi läbiotsimis- ja arestimääruse alusel, mille Tribunale di Milano (Milano esimese astme kohus, Itaalia) juures tegutsev Itaalia Vabariigi prokurör oli koostanud 24. mail 2021. Audit viidi läbi kriminaalmenetluses, mida oli liikmesriigi tasandil alustatud hageja tegevjuhi, hageja finantsdirektori ja hageja väliskonsultandi ning Veronafiere SpA suhtes pettusekahtluse tõttu (edaspidi „kriminaalmenetlus“). Lisaks oli auditi esemeks toetusleping nr 826012, mille koordinaator ja toetusesaaja on hageja – see tähendab leping „Native grapes Academy – NGA“ (edaspidi „NGA toetusleping“) – ning selles auditis keskenduti Veronafiere ja hageja vahelisele lepingulisele suhtele ning kahe peamise lepingu samaaegsele olemasolule nende kahe äriühingu vahel.

11 6. augustil 2021 toimus videokonverents hageja ja REAs TTD.EU toetuslepingu eest vastutava isiku vahel (edaspidi „6. augusti 2021. aasta videokonverents“), mille käigus hageja esitas lisateavet kriminaalmenetluse kohta. Sel korral oli REAs TTD.EU toetuslepingu eest vastutav isik hageja sõnul märkinud, et kuna kriminaalmenetlus puudutas eraldiseisvat toetuslepingut, st NGA toetuslepingut, ei pidanud ta vajalikuks võtta meedet TTD.EU toetuslepingu täitmise kohta, mille puhul võidi seega jätkata lepingu tavapärast täitmist.

12 Pärast 6. augustil 2021 toimunud videokonverentsi edastas REA hageja esitatud teabe Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF). REA-le teatati 13. jaanuari 2022. aasta teatega, et OLAF oli algatanud 7. detsembril 2021 juurdluse seoses pettust puudutavate väidete ja muude rikkumistega hageja, Veronafiere ja teiste üksuste ning Euroopa Liidu vahel sõlmitud toetuslepingute, sealhulgas TTD.EU toetuslepingu täitmisel (edaspidi „OLAFi juurdlus“). Lisaks oli selles teates märgitud, et uurimise alustamise etapis ei olnud ette nähtud ühtegi ennetavat haldusmeedet.

13 Euroopa Prokuratuur Milanos palus 27. jaanuaril 2022 Tribunale di Milano (Milano esimese astme kohus) eeluurimiskohtunikul pikendada kriminaalmenetluse tähtaega kuue kuu võrra.

14 REA teatas 23. veebruari 2022. aasta kirjaga (viide Ares (2022)1381304) (edaspidi „eelteate kiri“) hagejale oma kavatsusest TTD.EU toetuslepingu täitmine selle lepingu artikli 33 lõike 2 alusel peatada. REA märkis selles kirjas järgmist:

„[V]õttes arvesse saadud teavet, mille kohaselt teie organisatsiooni suhtes on Itaalias alustatud kriminaalmenetlust pettuse kahtluse tõttu, leiame, et [TTD.EU toetuslepingu] täitmist ei saa jätkata ja see tuleb seniks peatada, kuni olukord on selge.“

15 Hageja esitas 22. märtsil 2022 eelteate kirjale vastates oma märkused. Ta väitis eelkõige, et juriidilise isikuna ei olnud ta seotud ühegi kriminaalmenetlusega ja et REA nimetatud kriminaalmenetlus puudutas tema kahte töötajat.

16 Täitmise peatamist kinnitavas kirjas kinnitas REA, et soovib peatada TTD.EU toetuslepingu täitmise alates 8. maist 2022 ning lükkas hageja esitatud märkused tagasi, märkides muu hulgas, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine põhines selle toetuslepingu artikli 33.2.1 punktil a. REA sõnul oli kriminaalmenetlusele allutatud füüsilistel isikutel õigus hagejat esindada või tema nimel otsuseid teha, mis TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a kohaselt õigustas selle lepingu täitmise peatamist. Lisaks täpsustas REA sellega seoses, et kuigi kriminaalmenetlus oli veel pooleli ja et sel ajal puudusid tõendid õigusrikkumiste või pettuse kohta, võis ta liidu finantshuvide kaitsmiseks TTD.EU toetuslepingu täitmise peatada juhul, kui esineb pettusekahtlus, nagu on selles lepingutingimuses märgitud.

17 Hageja palus 6. mai 2022. aasta e-kirjas korraldada Brüsselis (Belgia) kohtumine REAga, et arutada täitmise peatamist kinnitavat kirja ja püüda jõuda kokkuleppele.

18 24. mail 2022 korraldati OLAFi juurdluse raames (vt eespool punkt 12) hageja ruumides Itaalias kohapealne kontroll, et teha kindlaks, kas ta oli liidu rahastatavate projektide, sealhulgas TTD.EU toetuslepingu esemeks oleva projekti raames toime pannud rikkumisi.

19 REA peatas 25. mail 2022 TTD.EU toetuslepingu täitmise artikli 31.1 punkti c alusel maksetähtaja, kuna tal oli kahtlusi raamatupidamise aastaaruandes deklareeritud kulude rahastamiskõlblikkuses, mille tõttu oli vaja täiendavaid kontrolle, läbivaatamisi, auditeid või uurimisi.

20 REA lükkas 30. mai 2022. aasta e-kirjas hageja esitatud koosoleku korraldamise taotluse tagasi (vt eespool punkt 17) põhjusel, et ta ei saanud arutada konkreetseid küsimusi seoses TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamisega ega OLAFi juurdlusega, kuna OLAFi juurdlus oli pooleli.

21 Hageja esitas käesolevas asjas hagiavalduse 12. juulil 2022.

Hagi esitamisele järgnenud faktilised ja menetluslikud asjaolud

22 Euroopa Prokuratuur Milanos palus 12. juulil 2022 Tribunale di Verona (Verona esimese astme kohus, Itaalia) eeluurimiskohtunikul arestida hagejalt ennetavalt 2 085 810,96 eurot. Tribunale di Verona (Verona esimese astme kohus) eeluurimiskohtunik rahuldas 13. septembril 2022 selle taotluse ja tegi määruse, et arestida hagejalt ennetavalt 2 085 810,96 eurot ning juhuks, kui selle summa arestimine osutub võimatuks, arestida sama summa ulatuses hagejale kuuluv vara.

23 Hageja esitas 23. septembri 2022. aasta kirjaga Tribunale di Veronale (Verona esimese astme kohus) taotluse vaadata läbi sama kohtu määratud ennetav arestimine.

24 Lombardia maakonna (Itaalia) Corte dei conti (Itaalia kontrollikoda) prokurör taotles 2. veebruaril 2023 hageja varade ja pangakontode ennetavat arestimist, et kaitsta liidu vahendeid NGA toetuslepingu raames. Lombardia maakonna Corte dei conti (kontrollikoda) kohtunik andis 13. veebruari 2023. aasta määrusega nr 2/2023 loa arestida 2,085 miljonit eurot kuni määruse kinnitamise või muutmiseni 16. märtsiks 2023 kavandatud kohtuistungi lõpus. Kuna hageja tasus selle summa 23. veebruaril 2023, tunnistati Lombardia maakonna Corte dei conti (kontrollikoda) arestimismäärus kehtetuks ja menetlus lõpetati.

25 Üldkohtu pakutud menetlust korraldavale meetmele antud vastuses kinnitasid pooled kohtuistungil, et OLAFi juurdlus lõpetati 12. detsembril 2022. Sellega seoses täpsustasid pooled samuti, et selle juurdluse järelduste alusel oli OLAF esitanud REA-le finantssoovitused, mille rakendamiseks seoses TTD.EU toetuslepinguga ei olnud kohtuistungi kuupäevaks meetmeid võetud.

26 REA esitas 10. septembril 2024 otsuse tegemise vajaduse äralangemise tuvastamise taotluse, milles ta teatas Üldkohtule, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine oli lõpetatud. Selles olukorras koostas REA 13. mail 2024 kirja, milles ta teatas hagejale, et pärast OLAFi juurdluse järelduste ja kriminaalmenetluse lahendi analüüsimist võib nimetatud toetuslepingu täitmise peatamise lõpetada.

27 Pärast menetluse suulise osa uuendamist 14. oktoobril 2024 esitas hageja oma seisukohad REA taotluse kohta tuvastada otsuse tegemise vajaduse äralangemine. Nendes seisukohtades kinnitas ta küll, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine oli lõpetatud ja lepingu täitmine oli jätkunud, kuid teatas, et ta vaidlustab selle, et otsuse tegemise vajadus on erinevatel põhjustel ära langenud.

28 Esiteks väidab hageja, et REA esitas otsuse tegemise vajaduse äralangemise tuvastamise taotluse hilinemisega, mistõttu tuleb see jätta vastuvõetamatuse läbi vaatamata.

29 Teiseks märgib hageja, et kuigi REA „formaalselt“ lõpetas TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise, viitab ta nüüd „tehnilistele takistustele“ selle lepingu konkreetsel täitmisel. Lisaks rõhutab hageja sellega seoses, et TTD.EU toetuslepingu formaalne „täitmisele pööramine“ REA poolt tähendab seda, et ta möönab lepingu algse täitmise peatamise ekslikkust, ja see on nii seda enam, et kõik asjaolud on jäänud käesolevas kohtuasjas algusest peale endiseks.

30 Kolmandaks väidab hageja, et selle asemel, et esitada Üldkohtule otsuse tegemise vajaduse äralangemise tuvastamise taotlus, oleks REA pidanud ühendust võtma temaga, et kõigepealt arutada TTD.EU toetuslepingu täitmise jätkamist ja selle tagajärgi käesolevale kohtuasjale. Hagejat eelnevalt teavitamata tegutsedes on REA toiminud pahauskselt.

31 Neljandaks leiab hageja, et tal on põhjendatud huvi selle vastu, et Üldkohus teeks otsuse kahju hüvitamise nõude kohta ja lahendaks küsimuse, kas TTD.EU toetuslepingu täitmise algne peatamine oli õiguspärane või mitte. Ainuüksi see, kui Üldkohus tunnistab selle lepingu täitmise peatamise õigusvastaseks, kujutab endast õigustatud huvi ja olulist kahju hüvitamise vormi, mis taastab hageja reputatsiooni veiniturul.

Poolte nõuded

32 Hageja palub Üldkohtul oma seisukohtade viimases versioonis sisuliselt:

– tuvastada, et täitmise peatamist kinnitavas kirjas sisalduv TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise otsus on kehtetu;

– kohustada REAd lõpetama TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine;

– mõista REA-lt välja kahjuhüvitis 500 000 eurot;

– tuvastada, et hagi ese säilib;

– mõista kohtukulud välja REA-lt.

33 REA palub Üldkohtul oma seisukohtade viimases versioonis sisuliselt:

– tuvastada, et hagi kohta lahendi tegemise vajadus on ära langenud;

– teise võimalusena jätta hagi osaliselt vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja põhjendamatuse tõttu täielikult rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Vahekohtuklausel

34 TTD.EU toetuslepingu artikli 41.2 esimene lõik sisaldab vahekohtuklauslit ELTL artikli 272 tähenduses, mis annab Üldkohtule ja apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtule ainupädevuse lahendada kõiki vaidlusi, mis puudutavad nimetatud lepingu tõlgendamist, kohaldamist või kehtivust ja mida ei saa lahendada vastastikusel kokkuleppel.

Kohaldatav õigus

35 Kui Üldkohtu poole on pöördutud ELTL artikli 272 kohaselt vahekohtuklausli alusel, peab ta vaidluse lahendama lepingule kohaldatava materiaalõiguse alusel (vt selle kohta 18. detsembri 1986. aasta otsus komisjon *vs.* Zoubek, 426/85, EU:C:1986:501, punkt 4).

36 Käesoleval juhul on TTD.EU toetuslepingu artiklisse 41.1 lisatud kohaldatava õiguse valiku klausli kohaselt lepingu suhtes kohaldatav liidu õigus, mida vajaduse korral täiendab Belgia õigus.

37 Sellest järeldub, et nagu pooled kohtuistungil kinnitasid, reguleerivad TTD.EU toetuslepingut asjakohased liidu õigusnormid, nimelt EL toimimise leping ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus nr 966/2012 (ELT 2018, L 193, lk 1; edaspidi „finantsmäärus“).

38 Lisaks tuleb täpsustada, et kui liidu institutsioonid, organid või asutused täidavad lepingut, jäävad nende suhtes kehtima kohustused, mis tulenevad Euroopa Liidu põhiõiguste hartast (edaspidi „harta“) ja liidu õiguse üldpõhimõtetest (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Center *vs.* komisjon, C-584/17 P, EU:C:2020:576, punkt 86). Seega, kui pooled annavad lepingus vahekohtuklausliga liidu kohtule pädevuse vaadata läbi selle lepinguga seotud vaidlusi, siis on nimetatud kohus sõltumata lepingus määratletud kohaldatavast õigusest pädev hindama võimalikke harta ja liidu õiguse üldpõhimõtete rikkumisi (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Inclusion Alliance for Europe *vs.* komisjon, C-378/16 P, EU:C:2020:575, punkt 81).

39 Lisaks reguleerib TTD.EU toetuslepingut lepingutingimustes või asjakohastes liidu õigusnormides esineva lünga täitmiseks lepingus kindlaks määratud riigisisene õigus, milleks käesoleval juhul on Belgia õigus.

40 Seega on oluline täpsustada norme, mis reguleerivad lepingute täitmist ja tõlgendamist Belgia õiguses redaktsioonis, mis kehtis TTD.EU toetuslepingu sõlmimise ja täitmise ajal.

41 Belgia tsiviilseadustiku artikli 1134 esimeses lõigus on sätestatud, et „seaduslikult sõlmitud lepingud on pooltele õiguslikult siduvad“, ja teises lõigus on sätestatud, et „need võib lõpetada vastastikusel kokkuleppel või seaduses ette nähtud juhtudel“.

42 Belgia tsiviilseadustiku artikli 1134 kolmandas lõigus on lisaks sätestatud, et lepinguid tuleb täita heas usus. Sama seadustiku artikkel 1135 näeb ette, et „lepingupooled on kohustatud täitma mitte üksnes lepingus otseselt ette nähtud kohustusi, vaid ka neid, mis tulenevad õiglusest, tavast või seadusest vastavalt kohustuse olemusele“.

43 Lepingute tõlgendamise kohta on Belgia tsiviilseadustiku artiklis 1156 sätestatud, et „tuleb välja selgitada lepingupoolte ühine tahe, mitte piirduda vaid grammatilise tõlgendamisega“.

44 Lisaks on Belgia tsiviilseadustiku artiklis 1157 sätestatud, et „kui lepingutingimusel on kaks tähendust, tuleb seda mõista pigem selles tähenduses, millega sellel võib olla mingi tagajärg“.

45 Lõpuks on Belgia tsiviilseadustiku artiklis 1161 sätestatud, et „[k]õiki lepingute tingimusi tõlgendatakse üksteise kaudu, andes igaühele lepingust kui tervikust tuleneva tähenduse“, ning sama seadustiku artiklis 1162, milles on sätestatud *contra proferentem* tõlgendamise põhimõte, on sätestatud, et „[k]ahtluse korral tõlgendatakse lepingut lepingu koostanud isiku kahjuks ja kohustuse võtnud isiku kasuks“.

Esimene nõue, milles palutakse Üldkohtul tuvastada, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist kinnitav kiri on kehtetu

46 Esimese nõude põhjendamiseks esitab hageja neli väidet, mis on järgmised:

– esimene väide käsitleb täitmise peatamist kinnitava kirja õigusvastasust ja TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a väära kohaldamist;

– teine väide käsitleb proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist;

– kolmas väide käsitleb täitmise peatamist kinnitava kirja õigusvastasust ja TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti b kohaldamata jätmist;

– neljanda väite kohaselt ei ole järgitud hea halduse põhimõtet, millele on viidatud harta artiklis 41, ning selliseid Euroopa Liidu üldpõhimõtteid nagu õiguskindluse, õiguspärase ootuse ja proportsionaalsuse põhimõtted ja ELTL artikli 296 lõikes 2 sätestatud põhjendamiskohustust.

47 Enne nende väidete analüüsimist tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab hageja põhjendatud huvi hagi eset arvestades olemas olema hagi esitamise staadiumis, vastasel juhul on hagi vastuvõetamatu. Kõnealune vaidlusese, nagu ka põhjendatud huvi, peavad säilima kuni kohtuotsuse kuulutamiseni, vastasel juhul langeb otsuse tegemise vajadus ära; see eeldab, et hagimenetlus peab hagi esitajale tooma lõpptulemuse kaudu mingit kasu (vt 7. juuni 2007. aasta kohtuotsus Wunenburger *vs.* komisjon, C-362/05 P, EU:C:2007:322, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

48 Käesolevas asjas ei saa TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise lõpetamine (vt eespool punkt 26), mis pealegi ei tähenda selle täitmise peatamise otsuse tühistamist, hagejat rahuldada, kuna oma hagiga tahab ta saavutada seda, et Üldkohus lahendaks tema ja REA vaidluse, mis puudutab TTD.EU toetuslepingu rakendamist, ja tuvastaks nimetatud lepingu täitmise peatamise otsuse kehtetuse. Täpsemalt, kuna TTD.EU toetuslepingu täitmine võib nüüd jätkuda, võib hagist hageja jaoks kasu olla seeläbi, et see võimaldab selgitada TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 tõlgendamist ja vältida seda, et väidetav rikkumine tulevikus korduks.

49 Seega tuleb REA esitatud otsuse tegemise vajaduse äralangemise tuvastamise taotlus esimest nõuet puudutavas osas rahuldamata jätta.

50 Niisiis tuleb kõigepealt koos analüüsida esimest ja kolmandat väidet, mis käsitlevad täitmise peatamist kinnitava kirja õigusvastasust, TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a väära kohaldamist ja toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti b kohaldamata jätmist.

51 Esimeses ja kolmandas väites heidab hageja REA-le sisuliselt ette, et see rikkus TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i, kuna esiteks ei olnud ta juriidilise isikuna seotud kriminaalmenetlusega, mis puudutas kahte tema töötajat, nimelt füüsilisi isikuid, kellel tema sõnul ei ole otsustusõigust. Teiseks, võttes arvesse asjaolu, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise hetkel oli kriminaalmenetlus alles eeluurimisetapis, ei saanud neid kahte füüsilist isikut, keda kriminaalmenetlus puudutas, kvalifitseerida „pettuse toimepanemises kahtlustatavateks isikuteks“ toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i tähenduses. Kolmandaks ei puudutanud pettusekahtlus TTD.EU toetuslepingut, vaid NGA toetuslepingut, mistõttu oleks REA pidanud TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamisel tuginema selle artikli 33.2.1 punktile b, mis vastab finantsmääruse artikli 202 lõikele 2, mille kohaldamise tingimused ei ole käesoleval juhul siiski täidetud.

52 Nii toimides rikkus REA harta artikli 48 lõikes 1 sätestatud süütuse presumptsiooni põhimõtet ja tegi tähtsust omavate faktiliste asjaolude hindamisel ilmse vea. Ta rikkus TTD.EU toetuslepingu täitmisel ka hea usu põhimõtet ning Belgia õigusest tulenevat eelneva teavitamise ja „tulemustest teavitamise“ kohustust, mis liidu õigust silmas pidades kujutab endast ka õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte ja õiguskindluse põhimõtete rikkumist. Hageja sõnul teatas REA 6. augusti 2021. aasta videokonverentsil talle, et kriminaalmenetlusel ei ole mingeid tagajärgi TTD.EU toetuslepingule, mille täitmine võis REA sõnul seega jätkuda raskusteta. Seejärel otsustas REA oma seisukohta äkitselt ja ilma selgitamata muuta hagejat sellest eelnevalt teavitamata ning edastas hagejale kohe eelteate kirja.

53 REA vaidleb hageja argumentidele vastu.

54 Esimesena väidab REA, et hageja kaks töötajat, kelle suhtes on alustatud kriminaalmenetlus, on hageja tegevjuhi ja finantsdirektorina õigustatud hagejat esindama või tegema tema nimel otsuseid, ning et TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punktis a on ette nähtud võimalus selle lepingu täitmine peatada, kui füüsiliste isikute puhul, kellel on õigus toetusesaajat esindada või tema nimel otsuseid teha, kahtlustatakse olulisi vigu, rikkumisi või pettust. Sellest tuleneb, et hageja kahte töötajat puudutav pettusekahtlus õigustab nimetatud toetuslepingu täitmise peatamist. Lisaks täpsustab REA sellega seoses, et 12. detsembri 2022. aasta informatsioonist, mis sisaldab teadet kriminaalmenetluse kohtueelse etapi lõpetamise kohta, nähtub, et hageja juriidilise isikuna oli samuti kriminaalmenetluses osaline.

55 Teisena väidab REA, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, järgis ta kriminaalmenetlusele allutatud töötajate süütuse presumptsiooni, kuna ta pidas neid selles menetluses „kahtlustatavateks“, mitte „süüdistatavateks“.

56 REA sõnul tuleb Itaalia kriminaalmenetlusõigust arvestades eristada „kahtlustatavat“ ja „süüdistatavat“. Itaalia kriminaalmenetluse seadustiku artikli 60 kohaselt saab kahtlustatav süüdistatava staatuse, kui kohtu alla andmise taotluses omistatakse talle süütegu pärast seda, kui prokuratuur on uurimise lõpetanud. Käesoleval juhul aga ei süüstatud hageja töötajaid, keda kriminaalmenetlus puudutas, peatamismenetluse algatamise hetkel ning neid ei peetud

„süüdistatavateks“ Itaalia kriminaalmenetluse seadustiku artikli 60 tähenduses. REA rõhutab, et kui ta asus seisukohale, et hageja töötajaid kahtlustatakse pettuses TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a tähenduses, ja peatas seetõttu nimetatud toetuslepingu täitmise, tugines ta sisuliselt asjaolule, et hageja töötajad, kes on füüsilised isikud, kellel on õigus hagejat esindada või teha tema nimel otsuseid, olid Itaalias allutatud kriminaalmenetlusele ja olid 7. juulil 2021 ametlikult kantud kuritegude registrisse.

57 Lisaks väidab REA, et TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a eesmärk on kaitsta liidu finantshuve, võimaldades toetuste andmise lepingu täitmise peatada, kui toetusesaaja on toime pannud pettuse või kui teda selles kahtlustatakse. Selle sättega, mis sisaldub kõigis näidistoetuslepingutes, rakendatakse finantsmääruse artikli 131 lõiget 3. TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punktis a ette nähtud peatamismeetme eesmärk satuks ohtu, kui süütuse presumptsiooni põhimõte nõuaks – nagu väidab hageja –, et peatamist saab rakendada alles siis, kui süüdistatav on kriminaalasju lahendavas kohtus süüdi mõistetud.

58 Lisaks rõhutab REA vasturepliigis, et hageja tõlgendust, mille kohaselt saab peatatud projekt olla üksnes projekt, millega seoses on esitatud väiteid õigusrikkumiste või pettuse kohta, ei toeta ei kohaldatavad õigusnormid ega kohtupraktika. Kui pettusekahtlusel põhinev kriminaalmenetlus puudutas NGA toetuslepingut, siis REA leidis, et kahtlused võivad puudutada ka TTD.EU toetuslepingut.

59 Kolmandana kordab REA argumenti, et TTD.EU toetuslepingu täitmist peatades ei toiminud ta valest eeldusest lähtudes, kuna on tõendatud, et hageja kahte töötajat, keda kriminaalmenetlus puudutas, kahtlustati Itaalia karistusõiguse seisukohast pettuses nii ajal, mil ta saatis eelteate kirja, kui ka siis, kui ta saatis menetluse peatamist kinnitava kirja.

60 Neljandana väidab REA kõigepealt, et ta kohaldas TTD.EU toetuslepingut kooskõlas Belgia tsiviilseadustiku artiklitega 1134 ja 1156 tagatud hea usu põhimõttega. Sellega seoses rõhutab REA, et ta on järginud TTD.EU toetuslepingu artiklit 33.2.2, milles on sätestatud, et kui ta kavatseb lepingu täitmise peatada, peab ta toetusesaajat ametlikult teavitama oma kavatsusest ja selle põhjustest ning paluma tal esitada oma märkused 30 päeva jooksul alates teate saamisest. REA rõhutab, et ta täitis oma lepingulised kohustused, saates 23. veebruaril 2022 hagejale eelteate kirja, milles teatas hagejale koos põhjendusega oma kavatsusest lepingu täitmine peatada ja palus tal esitada määratud tähtaja jooksul oma märkused.

61 REA lisab, et kuigi vastab tõele, et 2021. aasta juulis teavitas hageja teda Itaalias käimasolevast kriminaalmenetlusest vastavalt oma teavitamiskohustusele, mis on ette nähtud TTD.EU toetuslepingu artiklis 12, ning et TTD.EU toetuslepingu eest vastutav isik REAs ja hageja osalesid ühel videokonverentsil, ei olnud REA võtnud sellel koosolekul ametlikku seisukohta kriminaalmenetluse tagajärgede kohta.

62 Sellega seoses rõhutab REA ühelt poolt oma vasturepliigis, et ta kavatses TTD.EU toetuslepingu täitmise peatada, arvestades kriminaalmenetluse käigus ilmnenud asjaolusid. REA täpsustab, et asjaolu, et ta oli eelteate kirja saatmise ajal teadlik OLAFi juurdlusest, ei ole tähtis, kuna ta on kohustatud neid juurdlusi saladuses hoidma ja kuna eelteate kiri ei viita sellele juurdlusele ega ole sellega seotud.

63 Teiselt poolt väitis REA kohtuistungil ja kooskõlas sellega, mida ta väitis kostja vastuses, et pärast seda, kui teda oli teavitatud OLAFi juurdluse algatamisest 2022. aasta jaanuaris ning tal tekkisid kahtlused, et hageja on toime pannud pettuse, otsustas ta TTD.EU toetuslepingu täitmise peatada.

64 Lisaks väidab REA, et vastupidi hageja väitele ei kandnud hageja olulist kahju eelteate kirja saatmise tagajärjel mitu kuud pärast 6. augusti 2021. aasta videokonverentsi, sest hagejal oli 23. veebruaril 2022 toimunud eelteate kirja saatmise ja 7. mail 2022 lepingu täitmise peatamise jõustumise vahel aega see lepingu täitmise peatamine ette valmistada ja koostada kava selle tagajärgede leevendamiseks.

65 Mis lisaks puudutab argumenti, et REA keeldus hagejaga kohtumast ja arutamast küsimust lepingu täitmise peatamismenetluse ajal ja pärast lepingu täitmise peatamist, siis tuletab REA ka meelde, et vastupidi hageja väitele ei olnud ta kohustatud temaga pärast peatamismenetluse algust kohtuma. Pealegi ei ole REA-l õigust toetuslepingu alusel toetuse saajaga suhelda, kui seda toetusesaajat puudutav OLAFi juurdlus on pooleli.

66 Mis puudutab argumenti õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte ja õiguskindluse põhimõtte väidetava rikkumise kohta, siis väidab REA, et see argument on vastuvõetamatu, ning teise võimalusena leiab ta, et vastupidi hageja väitele järgis ta neid põhimõtteid.

67 Mis lõpuks puudutab argumenti, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine oleks pidanud põhinema selle lepingu artikli 33.2.1 punktil b, mis kajastab finantsmääruse artikli 202 lõiget 2 ja mille kohaldamise tingimused ei ole siiski täidetud, siis väidab REA, et see argument on sisutühi, kuna käesoleval juhul peatati TTD.EU toetuslepingu täitmine selle lepingu artikli 33.2.1 punkti a alusel, mis kajastab finantsmääruse artiklit 131.

68 Esimene ja kolmas väide tõstatavad sisuliselt sissejuhatava küsimuse, kas REA rikkus TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise otsust tehes TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i, nagu väidab hageja.

69 Seega tuleb tõlgendada TTD.EU toetuslepingu artiklit 33.2.1, mis võimaldab REA-l selle lepingu täitmine peatada.

70 TTD.EU toetuslepingu artiklis 33.2.1 on sätestatud:

„Amet võib meetme või selle osa rakendamise peatada, kui:

a) toetusesaaja (või füüsiline isik, kellel on õigus teda esindada või tema nimel otsuseid teha) on teinud või toime pannud või kahtlustatakse, et ta on teinud või toime pannud:
   i) olulisi vigu, õigusrikkumisi või pettuse või
   ii) käesolevast lepingust või väljavalimismenetlusest tulenevate kohustuste raske rikkumise (sealhulgas meetme ebaõige rakendamine, valeandmete esitamine, nõutud teabe esitamata jätmine, eetikapõhimõtete rikkumine) või

b) toetusesaaja (või füüsiline isik, kellel on õigus teda esindada või tema nimel otsuseid teha) on muude talle sarnastel tingimustel antud [liidu] või Euratomi toetuste saamisel teinud vigu, pannud toime õigusrikkumisi, pettuse või rikkunud oluliselt, süstemaatiliselt või korduvalt kohustusi viisil, mis mõjutab oluliselt käesolevat toetust (muude toetustega seoses tehtud järelduste laiendamine käesolevale toetusele – vt artikkel 17.5.2).“

71 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et REA otsustas TTD.EU toetuslepingu täitmise selle lepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i alusel peatada põhjusel, et hageja tegevjuhi ja finantsdirektori suhtes toimetati kriminaalmenetlust seoses pettusekahtlusega, mis on seotud muu lepingu kui TTD.EU toetusleping – nimelt NGA toetuslepingu – täitmisega.

72 Esimesena nähtub TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a sõnastusest, et REA võib selle lepingu täitmise muu hulgas peatada pettusekahtluse tõttu, mis puudutab nii sellest lepingust kasu saavat äriühingut kui ka „füüsili[st] isik[ut], kellel on õigus teda esindada või tema nimel otsuseid teha“. Sellest tuleneb, et nagu REA õigesti väidab, võib hageja tegevjuhi ja finantsdirektoriga seotud pettusekahtlus põhimõtteliselt anda alust TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamiseks, kui tegevjuhil ja finantsdirektoril on, nagu käesoleval juhul, õigus hagejat esindada või teha tema nimel otsuseid.

73 Nimelt, vaatamata hageja katsetele näidata oma tegevjuhti ja finantsdirektorit lihtsalt töötajatena, kellel puudus otsustusõigus, nähtub toimikust, et see oli hageja finantsdirektor, kes kirjutas hageja nimel alla nii TTD.EU toetuslepingule kui ka NGA toetuslepingule, ning hageja tegevjuht kirjutas hageja nimel alla 19. märtsi 2021. aasta lepingu sõlmimisele eelnevale kirjale, millega Ópera Business Dreamsiga sõlmiti leping TTD.EU toetuslepinguga seotud meetmete rakendamiseks.

74 Teisena tuleneb TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i sõnastusest, et toetuslepingu täitmise peatamiseks piisab sellest, kui toetusesaaja (või füüsiline isik, kellel on õigus teda esindada või tema nimel otsuseid teha) on teinud või toime pannud olulise vea, õigusrikkumise või pettuse või teda selles „kahtlustatakse“. Sellest järeldub, et selleks, et REA saaks TTD.EU toetuslepingu täitmise peatada, ei ole nõutav pettuse olemasolu või selle tõendamine (vt selle kohta 12. detsembri 2013. aasta kohtuotsus ANKO *vs.* komisjon, T-118/12, ei avaldata, EU:C:2013:641, punkt 46).

75 Käesoleval juhul tuleb aga kindlaks teha, kas REA võis kvalifitseerida hageja tegevjuhi ja finantsdirektori „pettuse toimepanemises kahtlustatavateks isikuteks“ TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i tähenduses põhjusel, et nende suhtes toimetati kriminaalmenetlust, võttes eelkõige arvesse asjaolu, et käesoleval juhul oli kriminaalmenetlus menetluse peatamist kinnitava kirja saatmise ajal veel eeluurimisetapis.

76 Sellega seoses väidab hageja, et selleks, et tõlgendada mõistet „pettuse toimepanemises kahtlustatav isik“ toetuslepingu TTD.EU artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i tähenduses, oleks REA pidanud arvesse võtma viisi, kuidas seda mõistet kohaldatakse Itaalia karistusõiguses, ja seega järeldama, et kõnealuseid isikuid ei saa kriminaalmenetluse tõttu Itaalia õiguse kohaselt pidada „kahtlustatavateks“. Hageja on nimelt seisukohal, et kuna kriminaalmenetluses on eeluurimine veel pooleli ja seda ei olnud veel lõpetatud otsusega saata asi pädevale kohtule kohtuliku uurimise alustamiseks, ei saanud REA kvalifitseerida kõnealuseid isikuid pettuse toimepanemises kahtlustatavateks isikuteks. Sellega seoses rõhutab hageja, et Itaalia kriminaalmenetluse seadustiku artikli 60 kohaselt võib alles siis, kui prokuröri büroo on eeluurimise lõpetanud ja taotlenud kohtu alla andmist, pidada asjaomast isikut ametlikult „süüdistatavaks“ ja seega „pettuse toimepanemises kahtlustatavaks“.

77 Sellega seoses tuleb märkida, et TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunktis i on üldiselt viidatud kahtlustele, et on tehtud või toime pandud „olulisi vigu, õigusrikkumisi või pettusi“, täpsustamata selliste kahtluste päritolu või allikat. Seega võib kriminaalmenetlus, mille aluseks on pettusekahtlus kahe füüsilise isiku suhtes, kellel on õigus hagejat esindada või tema nimel otsuseid teha, kujutada endast TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i tähenduses „pettusekahtluse“ allikat.

78 Võtmata seisukohta Itaalia kriminaalmenetluse seadustiku artikli 60 asjakohasuse ja tõlgendamisala kohta TTD.EU toetuslepingu sätete tõlgendamisel, ei sea seda järeldust kahtluse alla asjaolu, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise hetkel oli kriminaalmenetlus hageja viidatud Itaalia karistusõiguse tõlgenduse kohaselt eeluurimisetapis.

79 Nüüd, mil see on täpsustatud, tuleb kindlaks teha, kas REA võis käesoleval juhul TTD.EU toetuslepingu täitmise selle artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i alusel peatada, hoolimata asjaolust, et hageja tegevjuhi ja finantsdirektori suhtes väljendatud pettusekahtlus tulenes kriminaalmenetlusest, mis puudutas muud toetuslepingut kui TTD.EU toetusleping, nimelt NGA toetuslepingut.

80 Selles küsimuses on pooled eriarvamusel, mis puudutab TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 tõlgendamist ja eelkõige selle artikli punktide a ja b vahelist erinevust.

81 Kui REA-le selle kohta kohtuistungil küsimusi esitati, väitis ta sisuliselt, et kuigi TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punktiga b on põhjendatud TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine, kui tuvastatakse, et teiste lepingute raames on „toime pandud“ pettus, on artikli 33.2.1 punkti a alapunktis i lubatud TTD.EU toetusleping peatada pelgalt „pettusekahtluse“ korral. Lisaks leiab REA, et kuna TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i sõnastuses ei ole ühtegi viidet sellele lepingule, võib teiste toetuslepingute täitmisega seotud pettusekahtluse kvalifitseerida pettusekahtluseks, mis võib põhjendatult õigustada TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist selle sätte tähenduses. Nimelt, kui selle lepingu koostaja oleks tahtnud piirata lepingu täitmise peatamise võimalust ainult TTD.EU toetuslepinguga seotud pettusekahtlusega, oleks ta seda täpsustanud, nagu ta tegi selle lepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunktis ii.

82 Hageja leiab seevastu, et TTD.EU toetuslepingu artiklit 33.2.1 tuleb tõlgendada nii, et punkti a kohaselt on TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine põhjendatud üksnes juhul, kui esineb selle sama lepingu täitmisega seotud pettusekahtlus, samas kui punktiga b on lubatud TTD.EU toetuslepingu täitmine peatada juhul, kui pettus on toime pandud teiste lepingute raames. Lisaks rõhutab ta sellega seoses, et kui REA soovitatud tõlgendus oleks kehtiv, ei oleks TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punktide a ja b vahel vahet.

83 Mis puudutab sellega seoses TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 tõlgendamist, siis tuleb meenutada, et Belgia tsiviilseadustiku artikli 1156 kohaselt tuleb lepingu tõlgendamisel „välja selgitada lepingupoolte ühine tahe, mitte piirduda vaid grammatilise tõlgendamisega“.

84 Lisaks tuleb rõhutada, et TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a kohaselt võib REA selle toetuslepingu täitmise peatada nii juhul, kui toetusesaaja „on toime pannud“ pettuse, kui ka juhul, kui toetusesaajat „kahtlustatakse“ pettuse toimepanemises.

85 Nagu REA märgib, ei sisalda TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i sõnastus tõesti ühtegi viidet sellele lepingule, mistõttu võib mõne teise lepingu täitmisega seotud pettusekahtlus õigustada TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist.

86 Siiski tuleb rõhutada esiteks, et TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkt ii sisaldab viidet sellele lepingule, ja teiseks, et artikli 33.2.1 punkti b kohaselt võib REA TTD.EU toetuslepingu täitmise peatada, kui selle alusel toetuse saaja on „muude talle sarnastel tingimustel antud [liidu] või Euratomi toetuste saamisel […], pannud toime […] pettuse“.

87 Seega, vastavalt Belgia tsiviilseadustiku artiklile 1161, mille kohaselt „kõiki lepingute tingimusi tõlgendatakse üksteise kaudu, andes igaühele kogu lepingust tuleneva tähenduse“, võimaldab TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunktide i ja ii ning selle lepingu artikli 33.2.1 punkti b koos tõlgendamine teha järelduse, et artikli 33.2.1 punkti a alapunkt i õigustab TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist, kui toetusesaaja (või füüsiline isik, kellel on õigus teda esindada või tema nimel otsuseid teha) on selle lepingu täitmisel toime pannud pettuse või kahtlustatakse, et ta on seda teinud. Samas lubab artikli 33.2.1 punkt b TTD.EU toetuslepingu täitmise peatada, kui toetusesaaja (või füüsiline isik, kellel on õigus teda esindada või tema nimel otsuseid teha) on teise lepingu täitmisel toime pannud pettuse, tingimusel et tõendatakse, et see pettus mõjutab oluliselt TTD.EU toetuslepingut.

88 Sellega seoses tuleb ühelt poolt rõhutada, et vastavalt Belgia tsiviilseadustiku artiklile 1157 (vt eespool punkt 44) võimaldab selline tõlgendus tunnustada TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti b soovitavat toimet.

89 Nagu hageja õigesti väidab, muudab TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i tõlgendus, mille on välja pakkunud REA (vt eespool punkt 81), selle lepingu artikli 33.2.1 punktis b ette nähtud tingimuse mõttetuks, kuna TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine teise toetuslepingu täitmisel toime pandud pettuse tõttu võib – REA tõlgenduse kohaselt – olla juba ette nähtud artikli 33.2.1 punktis a, mistõttu ei olnud vaja ette näha selle sätte punkti b.

90 Teiselt poolt on see tõlgendus kooskõlas *contra proferentem* tõlgendamise põhimõttega, mis on sätestatud Belgia tsiviilseadustiku artiklis 1162 ja mille kohaselt „[k]ahtluse korral tõlgendatakse lepingut lepingu koostanud isiku kahjuks ja kohustuse võtnud isiku kasuks“. Järelikult tuleb TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a tõlgendada selle lepingu koostanud REA kahjuks ja hageja kasuks, kes võttis sellega kohustuse.

91 Järelikult tuleb tõdeda, et pelka pettusekahtlust seoses muu toetuslepingu täitmisega – milles hageja osales – kui TTD.EU toetusleping ei saa kvalifitseerida pettusekahtluseks TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i tähenduses, mis võiks õigustada selle lepingu täitmise peatamist.

92 Lisaks, nagu on rõhutatud eespool punktis 87, oleks sellise toetuslepingu täitmisega seotud pettus, mis ei ole TTD.EU toetusleping, võinud õigustada TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist juhul, kui selle lepingu artikli 33.2.1 punktis b ette nähtud tingimused, see tähendab TTD.EU toetuslepingut oluliselt mõjutava pettuse toimepanemine olid täidetud, mis käesoleval juhul nii ei olnud. Kuna REA ei põhjendanud otsust peatada TTD.EU toetuslepingu täitmine artikli 33.2.1 punktiga b põhjusel, et pettuse toimepanemine ei olnud tõendatud, ei analüüsinud ta, kas käesoleval juhul oli täidetud teine tingimus, st kas see pettus mõjutas oluliselt TTD.EU toetuslepingut.

93 Seda hinnangut ei sea kahtluse alla ka muud REA esitatud argumendid.

94 Mis esiteks puudutab argumenti, mille kohaselt otsustas REA sisuliselt TTD.EU toetuslepingu täitmise peatada pärast seda, kui teda oli teavitatud OLAFi juurdluse algatamisest, mis puudutas teatavaid hageja allkirjastatud toetuslepinguid, sealhulgas TTD.EU toetuslepingut, siis tuleb kõigepealt märkida, et sellele argumendile räägib vastu asjaolu, mida REA ise vasturepliigis tunnistas (vt eespool punkt 62), et nii eelteate kirjas kui ka täitmise peatamist kinnitavas kirjas on

TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist põhjendatud üksnes hageja tegevjuhi ja finantsdirektori suhtes kriminaalmenetluse alustamise faktiga. Kummaski dokumendis ei ole ühtegi viidet OLAFi juurdlusele.

95 Lisaks tuleb sellega seoses rõhutada, et 13. jaanuari 2022. aasta teates, millega OLAF teavitas REAd oma juurdluse algatamisest, ei ole ette nähtud TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist ennetava haldusmeetmena (vt eespool punkt 12).

96 Seega võimaldavad toimiku materjalid (vt eespool punkt 94) asuda seisukohale, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine oli põhjendatud üksnes kriminaalmenetlusega, mis puudutas NGA toetuslepingu täitmisel toime pandud pettuse kahtlusi.

97 On tõsi, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määruse (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb OLAFi juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT 2013, L 248, lk 1), artikli 10 lõike 3 kohaselt peab REA sarnaselt kõigi liidu institutsioonide, organite ja asutustega tagama OLAFi juurdluste konfidentsiaalsuse.

98 Kohtupraktikast tuleneb siiski, et määruse nr 883/2013 artikli 10 lõikes 3 sätestatud OLAFi juurdluste konfidentsiaalsuse reeglit tuleb tõlgendada selle kontekstis ja eelkõige arvestades määruse nr 883/2013 põhjendust 12, milles on selgitatud, et OLAFi juurdlusi tuleb läbi viia põhivabadusi täielikult austades (vt selle kohta 6. juuni 2019. aasta kohtuotsus Dalli *vs.* komisjon, T-399/17, ei avaldata, EU:C:2019:384, punkt 169).

99 Sellega seoses tuleb aga meenutada, et TTD.EU toetuslepingu artiklis 33.2.2 on sätestatud, et „[e]nne [TTD.EU toetuslepingu] täitmise peatamist teavitab amet ametlikult asjaomast koordinaatorit või toetusesaajat oma kavatsusest lepingu täitmine peatada ja selle põhjustest ning palub tal esitada oma märkused 30 päeva jooksul alates teate saamisest“.

100 Seega, kuigi REA-l oli määruse nr 883/2013 artikli 10 lõike 3 alusel kohustus tagada OLAFi juurdluse konfidentsiaalsus, oli ta vastavalt TTD.EU toetuslepingu artiklile 33.2.2 kohustatud järgima ka selle lepingu täitmise peatamise otsuse põhjendamise kohustust, et hageja saaks end kaitsta.

101 Seega ei saa selles kontekstis ja toimiku materjale arvestades (vt eespool punkt 94) konfidentsiaalsuskohustus seoses OLAFi juurdlusega, millele REA viitas pealegi üldiselt pärast hagiavalduse esitamist, veenda selles, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine oli põhjendatud pettusekahtlusega seoses selle sama lepingu täitmisega ja mitte NGA toetuslepingu täitmisega.

102 Mis teiseks puudutab argumenti, et TTD.EU toetuslepingu peatamisega toimis REA liidu finantshuvide kaitseks ettevaatusabinõuna, siis tuleb märkida, et REA-l kui ametil ELTL artikli 317 alusel lasuv kohustus tagada liidu vahendite usaldusväärne finantsjuhtimine (vt selle kohta 21. veebruari 2024. aasta kohtuotsus Greenspider *vs.* Eismea, T-733/21, ei avaldata, EU:T:2024:104, punkt 39) ei saa tal lubada peatada TTD.EU toetuslepingu täitmist selle lepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i rikkudes.

103 Seega tuleb asuda seisukohale, et otsustades peatada TTD.EU toetuslepingu täitmise põhjusel, et hageja tegevjuhti ja finantsdirektorit ehk kahte füüsilist isikut, kellel oli õigus hagejat esindada või teha tema nimel otsuseid, kahtlustati pettuses seoses muu toetuslepinguga kui TTD.EU toetusleping, rikkus REA TTD.EU toetuslepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i.

104 Seega tuleb kõike eeltoodut arvestades nõustuda esimese nõude põhjendamiseks esitatud esimese ja kolmanda väitega, ilma et oleks vaja teha otsust muude argumentide kohta, mille hageja esitas nende väidete põhjendamiseks, ega muude väidete kohta, mis on esitatud selle nõude põhjendamiseks.

Teine nõue, milles palutakse Üldkohtul kohustada REAd lõpetama TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine

105 Mis puudutab teist nõuet, siis tuleb meelde tuletada, et REA teatas 10. septembri 2024. aasta kirjas Üldkohtule, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine oli lõpetatud ning et ta oli hagejaga kokku leppinud jätkata lepingu täitmist, mida hageja ka kinnitas (vt eespool punktid 26 ja 27). Järelikult ei ole teise nõude kohta enam vaja otsust teha.

Kolmas nõue mõista REA-lt hageja kasuks välja kahjuhüvitis 500 000 eurot

106 Hageja väidab, et talle on TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise tõttu tekkinud suur majanduslik kahju, ning nõuab REA-lt kahjuhüvitist summas 500 000 eurot, mida tema arvates on võimalik menetluse käigus täpsustada.

107 Hageja rõhutab tema poolt volitatud eksperdi aruande põhjal (edaspidi „volitatud eksperdi aruanne“), et TTD.EU toetuslepingu peatamine võib avaldada negatiivset majanduslikku mõju selle täitmisele, kui seda jätkatakse. Hageja leiab nimelt, et kuigi TTD.EU toetuslepingu eesmärgid ja eelarve jäävad samaks, toob rahvusvaheline majanduslik ja geopoliitiline kontekst, mida iseloomustab eelkõige tooraine- ja energiahindade tõus ning transpordi- ja logistikaprobleemid, tõenäoliselt kaasa messide, töökodade, konverentside ja muude ürituste kohta 2022. aasta jaanuaris saadud pakkumuste läbivaatamise, mis kohustaks teda viima võrreldes esialgu kavandatuga läbi oluliselt vähem tegevusi, loobuma teatavate tegevuste elluviimisest ja lõpuks loobuma kogu TTD.EU toetuslepingu täitmisest.

108 Olles rõhutanud, et ta on veinivaldkonnas tuntud professionaalne osaleja nii riiklikul kui ka liidu ja üleilmsel tasandil, väidab hageja, et TTD.EU toetuslepingu peatamine kahjustab tema mainet ja imagot, mis puudutab ettevõtlusalast usaldusväärsust, usutavust, õiglust ja heausksust suhetes partneritega.

109 Lisaks väidab hageja, et kantud kahju on kindel, kuna TTD.EU toetuslepingu peatamisest tuleneda võivate negatiivsete tagajärgede hindamist on hagiavalduses üksikasjalikult kirjeldatud.

110 Vastupidi REA väidetele leiab hageja, et kantud kahju ja REA tegevuse vahel on põhjuslik seos, kuna ilma TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamiseta ei oleks ta kandnud mingit kahju.

111 REA vaidleb nendele argumentidele vastu ja väidab, et varalise ja mittevaralise kahju hüvitamise nõue on ilmselgelt põhjendamatu.

112 Kõigepealt tuleb rõhutada, et kuigi TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine on tõesti lõpetatud (vt eespool punkt 26), ei võimalda selle lepingu täitmise jätkamine saavutada hagejal samaväärset tulemust sellele, mida ta püüab saavutada nõudega hüvitada kahju, mis on talle selle toetuslepingu täitmise peatamise tõttu väidetavalt tekkinud.

113 Seega tuleb veel teha otsus hageja kahju hüvitamise nõude kohta.

114 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja kahju hüvitamise nõue on eranditult lepinguline.

115 Niisiis tuleb meenutada, et vastavalt ELTL artikli 340 esimesele lõigule reguleerib liidu lepingulist vastutust kõnealuse lepingu suhtes kohaldatav õigus, mis – nagu on juba tõdetud eespool punktis 36 – on käesoleval juhul kohaldatav liidu õigus, mida vajaduse korral täiendab Belgia õigus.

116 Sellest järeldub, nagu on märgitud eespool punktides 37 ja 38, et TTD.EU toetuslepingut reguleerivad asjakohased liidu õigusnormid, milleks käesoleval juhul on EL toimimise leping, harta ja finantsmäärus, ning lepingutingimuste või asjakohastes liidu õigusnormides esineva lünga täitmiseks lepingus kindlaks määratud riigisisene õigus, milleks antud juhul on Belgia õigus.

117 Seega tuleb selles kontekstis asjakohaste liidu õigusnormide puudumisel viidata lepingulise vastutuse tekkimise tingimustele Belgia õiguses, mis kehtis TTD.EU toetuslepingu sõlmimise ja täitmise ajal.

118 Esiteks on Belgia tsiviilseadustiku artiklis 1142, mis asub III raamatu III jaotises „Lepingud või lepingulised kohustused üldiselt“, sätestatud, et „[i]gast kohustusest teha või mitte teha tuleneb juhul, kui võlgnik on selle täitmata jätnud, kahjuhüvitise ja intresside nõue“.

119 Teiseks näeb Belgia tsiviilseadustiku artikkel 1147 ette, et „[k]ui selleks on alust, mõistetakse võlgnikult välja kahjuhüvitis, kui põhjuseks on kohustuse täitmata jätmine, täitmisega hilinemine, kõikidel juhtudel, mil ta ei suuda põhjendada, et täitmata jätmise on põhjustanud välised tegurid, mida ei saa temale süüks panna, või et ta tegutses heauskselt“.

120 Nendest sätetest tuleneb, et Belgia tsiviilseadustiku kohaselt on lepingulise vastutuse aluseks asjaolu, et üks lepingupool jätab lepingu täielikult või osaliselt täitmata. Lepingu täitmata jätmisega tekitatud kahju hüvitamiseks, olenemata sellest, kas kahju on varaline või mitte, peab kahju hüvitamise nõude esitaja tõendama põhjusliku seose olemasolu lepinguliste kohustuste täitmata jätmise ja tekkinud kahju vahel (vt 4. mai 2017. aasta kohtuotsus Meta Group *vs.* komisjon, T-744/14, ei avaldata, EU:T:2017:304, punkt 270 ja seal viidatud kohtupraktika).

121 Nagu rõhutab REA, ilma et hageja talle vastu vaidleks, peavad lepingulise kahju hüvitamiseks olema täidetud kolm tingimust: lepingu täitmata jätmine, kahju ning põhjuslik seos täitmata jätmise ja kahju vahel (vt 4. mai 2017. aasta kohtuotsus Meta Group *vs.* komisjon, T-744/14, ei avaldata, EU:T:2017:304, punkt 271 ja seal viidatud kohtupraktika).

122 Mis puudutab esimest tingimust, siis tuleb tõdeda, et nagu nähtub esimese nõude analüüsist, otsustas REA TTD.EU toetuslepingu täitmise peatada, rikkudes sellega selle lepingu artikli 33.2.1 punkti a alapunkti i.

123 Seega, kuna eespool punktis 121 nimetatud kolm tingimust on kumulatiivsed (11. juuni 2015. aasta kohtuotsus EMA *vs.* komisjon, C-100/14 P, ei avaldata, EU:C:2015:382, punkt 100), tuleb analüüsida, kas teised eespool punktis 121 nimetatud tingimused on täidetud.

124 Teise tingimuse osas palub hageja hüvitada nii varaline kui ka mittevaraline kahju.

125 Mis puudutab konkreetselt varalist kahju, siis palub hageja hüvitada negatiivsed majanduslikud tagajärjed, mis tema hinnangul tulenevad TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamisest (vt eespool punkt 107).

126 Kuigi on küll tõenäoline, et pärast TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist tuli hagejal tõenäoliselt peatada või tühistada teatavad TTD.EU toetuslepingu täitmiseks kavandatud messid, töökojad, konverentsid ja muud üritused, ei tõenda hageja, et tema väidetav varaline kahju käesoleval juhul tegelikult tekkis.

127 Sellega seoses tuleb rõhutada, et hageja esitab volitatud eksperdi 7. juuli 2022. aasta aruande.

128 Volitatud eksperdi aruandes on aga täpsustatud, et selle koostamise ajaks „ei [olnud] tekkinud tegelikku rahalist kahju ega [tehtud] ettemakset: näiteks ei [olnud] tehtud ühtegi ettemakset […], ei [olnud] makstud ühtegi trahvi ega tehtud sissemakset.“ Sel põhjusel on volitatud eksperdi aruandes üksnes kirjeldatud „võimalikke majanduslikke, finantsilisi, varalisi ja mittevaralisi riske, millega hageja võib pärast peatamist silmitsi seista“.

129 Nii on volitatud eksperdi aruandes näiteks rõhutatud, et Hispaania toetusesaaja Prodeca „on olukorras, kus ta peab loobuma osalemisest Hiinas Chengdu toidu- ja joogimessil (China Food & Drinks Fair), mis esialgu oli ette nähtud 2022. aasta märtsis, seejärel lükati edasi aprilli ja hiljem juulisse-augustisse“, samas kui ta oli „juba kinnitanud ürituse toimumise 2022. aasta veebruari alguses ja teinud üritust korraldavale üksusele 33 500 euro suuruse ettemakse, et reserveerida ala, kuhu paigaldada 85 ruutmeetrine stend“. Kuigi hageja esitab küll hinnapakkumuse kava, et tõendada, et 33 500 euro suurune ettemakse tuli teha selle ala reserveerimiseks, kuhu paigutada 85 ruutmeetrit hõlmav stend, ei esita ta siiski ühtegi tõendit selle kohta, et see summa tegelikult maksti.

130 Lisaks on volitatud eksperdi aruandes loetletud terve rida kavandatud kutsemesse, millel osalemine hiljem tühistati või peatati. Samas mis puudutab eelkõige üritust „ProWine Shangai“, siis piirdub volitatud eksperdi aruanne hinnangu andmisega võimalikele kuludele, esitamata dokumente, mis tõendaksid, et need kulud on tegelikult kantud. Samuti on üksnes eeldatavaid ligikaudseid kulusid, mis on seotud hageja osalemisega muudel üritustel, millest loobuti, mida on volitatud eksperdi aruandes mainitud, näiteks „WineTo Asia Shenzhen“, „Bellavita Chicago Expo“, „Summer Fancy Food edition“ ja „Texom in Dallas“, tõendatud selliste tegevuste brošüüride või kavadega, mis ei sisalda arveid, mis tõendaksid, et need kulud on tegelikult kantud.

131 Lõpuks, mis puudutab töökodade nimekirja, ettevõtjatevahelise e-kaubanduse üritusi, seminare, koolitusi ja tulevasi professionaalseid messe, mis on ära toodud volitatud eksperdi aruandes, siis tuleb märkida, et tegemist on lihtsalt loendiga üritustest, mille hulgas oli ka teatud hulk üritusi, mis toimusid enne lepingu täitmise peatamise jõustumise kuupäeva, ja mille puhul ei ole lisatud isegi oletatavat kuluhinnangut.

132 Lisaks, kui hagejale kohtuistungil selle kohta küsimusi esitati, ei suutnud hageja pärast seda, kui ta oli täpsustanud, et varalist kahju, millele ta viitab, tuleb käsitada olemasoleva ja juba tekkinud kahjuna, näidata, millised toimikus sisalduvad dokumendid võimaldavad tõendada väidetavat varalist kahju ja eelkõige kulusid, mida ta pidi TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise tõttu väidetavalt kandma.

133 Seega tuleb tõdeda, et hageja ei ole tõendanud, et varaline kahju, mida ta väidab end olevat kandnud TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise tõttu, oli hagiavalduse esitamise ajaks tegelikult tekkinud. Nagu REA väidab, tugineb ta oma väidetes pelgalt prognoosidele, mida kinnitab ka asjaolu, et hageja ei täpsusta selle varalise kahju täpset summat, mille hüvitamist ta nõuab.

134 Mis puudutab mittevaralist kahju, siis palub hageja hüvitada väidetava kahju mainele ja imagole, mis tema hinnangul tuleneb TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamisest. Samas ei esita ta ühtegi tõendit, mis kinnitaks sellist kahju.

135 Lõpuks, ja teise võimalusena, mis puudutab kolmandat tingimust, mis põhineb lepingulise vastutuse olemasolul, siis tuleb tõdeda, et hageja ei ole kindlalt tõendanud põhjuslikku seost REA-le etteheidetava tegevuse ja väidetavalt tekkinud kahju vahel.

136 Mis puudutab väidetavat varalist kahju, siis isegi kui eeldada, et selline kahju on tõendatud (vt eespool punkt 133), nähtub volitatud eksperdi aruandest, et „COVID-19 pandeemia ja sellest tuleneva tegevuste peatamise tõttu pidi […] programm alates selle loomisest pidevalt reageerima uutele turuvajadustele ja objektiivsetele raskustele tegevuste elluviimisel, mis tulenes pidevast vajadusest üritusi tühistada ja edasi lükata“. Seega ei saa välistada, et vähemalt osa lisakuludest, mida hageja väidab end olevat kandnud TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamise tõttu, on tegelikult seotud COVID-19 pandeemiaga.

137 Mittevaralise kahju puhul, kui eeldada, et selline kahju on tõendatud (vt eespool punkt 134), ei saa välistada, et see võib olla seotud kriminaalmenetlusega, mitte TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamisega.

138 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmas nõue jätta rahuldamata.

Kohtukulud

139 Vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna REA on kohtuvaidluse peamises osas kaotanud, tuleb kohtukulud vastavalt hageja nõudele temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **REA 2. mai 2022. aasta kirjas sisalduv otsus peatada projektiga „European Quality Wines: Taste the Difference – TTD.EU“ seotud toetuslepingu nr 874904 täitmine on kehtetu.**

2. **Ei ole enam vaja teha otsust teise nõude kohta kohustada REAd lõpetama projektiga „European Quality Wines: Taste the Difference – TTD.EU“ seotud toetuslepingu nr 874904 täitmise peatamine.**

3. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

4. **Mõista kohtukulud välja REA-lt.**

Porchia Jaeger Madise

Nihoul Verschuur

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 11. detsembril 2024 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust 2

Hagi esitamisele järgnenud faktilised ja menetluslikud asjaolud 4

Poolte nõuded 5

Õiguslik käsitlus 6

Vahekohtuklausel 6

Kohaldatav õigus 6

Esimene nõue, milles palutakse Üldkohtul tuvastada, et TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamist kinnitav kiri on kehtetu 7

Teine nõue, milles palutakse Üldkohtul kohustada READ lõpetama TTD.EU toetuslepingu täitmise peatamine 15

Kolmas nõue mõista REA-lt hageja kasuks välja kahjuhüvitis 500 000 eurot 15

Kohtukulud 18